

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

*Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів
за навчальною дисципліною
«Теорія міжкультурної комунікації»*

рівень вищої освіти спеціальність освітня програма	другий (магістерський) рівень 035 Філологія Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова; Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад (китайська та англійська мови); Переклад (іспанська та англійська мови).
спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

Методичні рекомендації схвалено
на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша.

“28” серпня 2023 року, протокол № 1

Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

Олександр РЕБРІЙ

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземних мов

“29” серпня 2023 року, протокол № 15

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

Загальні положення щодо організації самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна».

Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити*

Самостійна робота включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна і періодична література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і можуть включати виконання контрольних робіт, включених до навчального плану, курсових робіт, індивідуальних завдань, тестів, розрахунково-графічних робіт, рефератів, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

Зміст та організація самостійної роботи студентів за навчальною дисципліною «Теорія міжкультурної комунікації». Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання складає 5 кредитів, тобто 150 годин. Обсяг самостійної роботи для денної форми навчання складає 116 годин.

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Історія формування теорії міжкультурної комунікації як наукової дисципліни та її головні поняття	12	15
2.	Поведінковий аспект міжкультурної комунікації	12	15
3.	Поняття культури. Культурні цінності та культурні норми	12	15
4.	Ідеологічний аспект міжкультурної комунікації й перекладу	12	15
5.	Міжкультурний характер «культурного повороту» в перекладі та перекладознавстві	12	15
6.	Мова і культура: теорія мовної відносності та концепція неперекладності	12	15
7.	Неогумбольдтіанство: американський та європейський вектори	14	16
8.	Лексичні бар'єри на шляху міжкультурної комунікації	14	16
9.	Етнопсихолінгвістика. Теорія лакун	14	16
	Разом	114	138

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Підготовка до лекцій, робота з конспектом та теоретичною літературою	27	39
2	Ознайомлення з теоретичними, методологічними та культурно-антропологічними засадами МКК	27	39
3	Підготовка реферату на одну із запропонованих тем: 1. Особливості поведінки представників різних груп міжкультурної комунікації в Україні, які впливають на їхнє взаємосприйняття. 2. Особливості поведінки представників різних груп міжкультурної комунікації у США, які впливають на їхнє взаємосприйняття. 3. Особливості поведінки представників різних груп міжкультурної комунікації у Великобританії, які впливають на їхнє взаємосприйняття. 4. Традиції, звичаї та обряди представників різних етнічних культур у дзеркалі теорії міжкультурної комунікації та теорії перекладу. 5. Особливості поведінки представників різних груп міжкультурної комунікації в Іспанії, які впливають на їхнє взаємосприйняття. 6. Особливості поведінки представників різних груп міжкультурної комунікації у Франції, які впливають на їхнє взаємосприйняття. 7. Особливості поведінки представників різних груп міжкультурної комунікації в Китаї, які впливають на їхнє взаємосприйняття. 8. Особливості перекладу українських реалій англійською мовою. 9. Особливості перекладу українських реалій іспанською мовою. 10. Особливості перекладу французьких реалій англійською мовою. 11. Особливості перекладу китайських реалій англійською мовою.	60	60
	Разом	114	138

Вимоги до студентів:

- 1) Підготовка до лекцій, робота з конспектом та теоретичною літературою здійснюються на постійній основі із залученням конспекту лекцій та джерел основної та додаткової літератури (дивись нижче).
- 2) Ознайомлення з теоретичними, методологічними та культурно-антропологічними засадами МКК здійснюється на постійній основі із залученням конспекту лекцій та джерел основної та додаткової літератури (дивись нижче).
- 3) Підготовка реферату на одну із запропонованих тем. Здійснюється в письмовій формі із залученням конспекту лекцій та джерел основної та додаткової літератури (дивись нижче).

Форми контролю та критерії оцінювання. Завдання, винесені на самостійну роботу студентів, включені в тестові завдання для оцінювання роботи студентів на підсумковому контролі та в завдання (реферати) для оцінювання роботи студентів протягом семестру. Відповідні критерії оцінювання наведено в Робочій програмі навчальної дисципліни.

Рекомендована література

Основна література

1. Ребрій О.В. Теорія міжкультурної комунікації: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» факультету іноземних мов. Харків, 2022. 100 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник Київ : Академія, 2004. 344 с.
3. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205 с.
4. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація. Київ : Академія, 2012. 288 с.
5. Основи міжкультурної комунікації : навч. посібник / укл. Попович М. М. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2012. 160 с.

Допоміжна література

1. Benjamin W. The Task of the Translator. An Introduction to the Translation of Baudelaire's *Tableaux Parisiens*. *The Translation Studies Reader* / Ed. by L. Venuti. London, New York : Routledge, 2000. P. 148–159.
2. Brown L. V. Ideology. Harmondsworth : Penguin Education, 1973. 208 p.
3. Hall E. T. The Silent Language. New York : Doubleday & Company, Inc. 1959. 240 p.
4. Knapp K. Intercultural Communication in EESE. URL: http://webdoc.sub.gwdg.de/edoc/ia/eese/strategy/knapp/4_st.html (Last assessed: 16.06.2022).
5. Kroeber A. L., Kluckhohn C. Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions. New York : Kraus Reprint Company, 1978. 223 с.
6. Morris Ch. W. Foundations of the theory of signs. International encyclopedia of unified science. Chicago: The University of Chicago Press, 1938. Vol. 1, No. 2. 59 p.
7. Sumner, William Graham (1906) *Folkways*. Ginn, Boston. 692 p.
8. Thomas A. Interkulturelle Kompetenz: Grundlagen, Probleme und Konzepte. *Erwagen, Wissen, Ethik*. 2003. № 14(1). P. 137–221.
9. Thompson J. B. Ideology and Modern Culture: Critical Social Theory in the Era of Mass Communication. Cambridge : PolityPr.; Stanford : Stanford UP, 1990. 362 p.
10. Trager G., Hall E. Culture as Communication: A Model and Analysis. *Explorations: Studies in Culture and Communication*. New York, 1954. Iss. 3. P. 137–149.
11. Tymoczko M. Translation, Ideology and Creativity. *Linguistica Antverpiensia. New series : Translation as Creation: the Postcolonial Influence*. 2003. Vol. 2. P. 27–45.
12. Whorf B. L. Language, Thought and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf / ed. John B. Carroll. New York : Wiley, 1956. 302 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

EBSCO Publishing – багатoproфільна база даних, яка нараховує понад 4600 журналів. (Доступ з Інформаційного центру "Вікно в Америку", Центральна наукова бібліотека ХНУ імені В.Н. Каразіна)

Додаткові інформаційні ресурси розташовані на сторінці кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша ХНУ імені В.Н. Каразіна: <http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/library-4>.

Handbook of Translation Studies Online: <https://benjamins.com/online/hts/list/translations/uk>